

Remissyttrande

Ert dnr KN2026/00593
Vårt dnr 2026_29

Klimat- och
näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Stockholm, 2026-09-11

Framställan med förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall och Framställan om att införa spårbarhet för långlivade organiska föroreningar i avfall

IKEM – Innovations- och kemiindustrierna i Sverige har tagit del av Naturvårdsverkets skrivelser; "Framställan med förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall" och "Framställan om att införa spårbarhet för långlivade organiska föroreningar i avfall" och önskar lämna följande synpunkter och förslag på justeringar.

IKEM företräder cirka 1 200 företag som tillsammans står för en femtedel av industrins omsättning, en fjärdedel av Sveriges varuexport och sysselsätter omkring 80 000 personer inom bland annat kemi-, plast-, läkemedels-, raffinaderi-, biokemi- och bioteknikindustri

IKEM:s synpunkter

Förenklade och tydliga regler

IKEM välkomnar Naturvårdsverkets ambition med att förenkla och förtydliga regelverket i syfte att minska regelbördan för företag.

När det gäller de föreslagna förändringarna av reglerna för anteckning och rapportering av farligt avfall är IKEM i huvudsak positiva till flera av de föreslagna förenklingarna. Ett minskat antal anteckningstyper, en tydligare struktur och administrativa lättnader kan bidra till ett mer ändamålsenligt och användarvänligt system.

Vi ser även positivt på att försenad rapportering inte föreslås medföra en miljö sanktionsavgift. Sanktioner bör i första hand riktas mot aktörer som helt underlåter att följa regelverket, inte mot verksamheter som i grunden fullgör sina skyldigheter men där rapporteringen försenats.

IKEM välkomnar att Naturvårdsverkets föreslagit att tidsfristen för att lämna uppgifterna i transportanteckningen till avfallsregistret efter att transporten påbörjas ska utökas från 3 till 5 arbetsdagar. Utökning är positiv men vi vill dock påpeka att tidsfristen fortsatt är allt för snäv. Vid provtagning av avfall krävs i vissa fall särskilda analyser utförda av externa laboratorier vilket är tidsödande,

svarstiderna kan vara så långa som 2-3 veckor. Vid en tidsfrist på endast 5 dagar saknar avfallsbehandlaren fortfarande dessa nödvändiga analysresultat och riskerar att rapportera in uppgifter som sedan behöver korrigeras.

Tillsyn och regelefterlevnad är avgörande

IKEM delar Naturvårdsverkets bedömning att god spårbarhet är en grundläggande förutsättning för att säkerställa en korrekt hantering av avfall, motverka otillåten avfallshantering och möjliggöra att oseriösa aktörer kan identifieras och bli föremål för tillsyn.

Naturvårdsverket bedömer att de föreslagna regeländringarna berör i stort sett samtliga verksamheter i Sverige eftersom de kan antas ha att göra med farligt avfall på något sätt någon gång. Uppskattningsvis handlar detta om 1,3 miljoner verksamheter varav cirka 1 miljon företag. Detta kan dock sätt i kontrast till att endas ca 62 000 verksamheter hittills har rapporterat in till avfallsregistret. För att stärka spårbarheten bör fokus därför ligga på att öka regelefterlevnaden och stärka tillsynen mot de aktörer som står utanför systemet, snarare än att öka den administrativa bördan för de verksamheter som redan följer regelverket.

Mot den bakgrunden ställer sig IKEM frågande till om de föreslagna identifikationsnumren kommer att få önskad effekt då de endast träffar de företag som faktiskt registrerar sig i avfallsregistret.

Med en stärkt operativ tillsyn kan myndigheterna identifiera aktörer som inte följer regelverket, upptäcka otillåten avfallshantering och rikta åtgärder mot de delar av avfallskedjan där riskerna är som störst. Ökad tillsyn är därmed en förutsättning för att stärka regelefterlevnaden, motverka avfallsbrottslighet och säkerställa en fungerande och rättvis marknad för seriösa aktörer.

Spårbarhet för långlivade organiska föroreningar i avfall

IKEM avstyrker Naturvårdsverkets förslag om att de som har antecknings- och rapporteringsskyldigheter för avfall som innehåller långlivade organiska föreningar (persistent organic pollutants, POP) ska specificera vilket eller vilka POPS-ämnen som förekommer i avfallet för såväl farligt som icke-farligt avfall.

IKEM förstår anledningen till förslaget vilket är att skydda människa och miljö från dessa ämnen men ser inte att detta förslag leder till önskad effekt.

Ett krav på att specificera vilket eller vilka POPS-ämnen som ingår i ett avfall vore en överimplementering av lagstiftningen. Det finns inga krav i vaken avfallsdirektivet eller POPS-förordningen om att specificera detta och det skulle skapa en ökad administrativ kostnad. Naturvårdsverket menar att förslaget enbart tillför en mindre administrativ börda för de som redan hantera farligt avfall då den uppgift som tillförts är av sådant slag att verksamhetsutövaren redan idag är skyldig att känna till avfallets innehåll av POPS. IKEM menar att denna bedömning är felaktig. Kännedom om vilka eller vilket POPS-ämne som finns i avfallet är inget som verksamhetsutövarna nödvändigtvis har kännedom om när de tar emot avfallet. Mycket av POPS-innehållande avfall kan idag hanteras baseras på god kännedom om avfallets sammansättning och de olika behandlingsstegen i avfallsanläggningen där POPS-innehållande avfall skiljs från övriga strömmar. I dagsläget sker sällan specifika mätningar om vilket eller vilka POPS-ämnen som finns i avfallet. Förslaget skulle således leda till ökad administrativ börda och ökade kostnader för analyser utan att för den skull leda till en förbättra hanteringen av POPS-innehållande avfall.

Dagens lagstiftning är tillräcklig för att säkerställa att avfall innehållande POPS-ämnen hanteras på ett säkert sätt. Naturvårdsverkets förslag om att även

specificera vilket eller vilka POPs-ämnen som finns i avfallet tillför inget värde, ökar inte säkerheten och förändrar inte hur avfallet kommer att hanteras. Om en ytterligare rapportering ändå bedöms som nödvändig bör den begränsas till om avfallet innehåller POPs-ämnen över gällande gränsvärden utan krav på redovisning av specifika ämnen.

IKEM menar att fokus bör vara på att säkerställa efterlevnad av POPs-förordningen snarare än att lägga ytterligare administrativ börda på berörda företag. Naturvårdsverkets har själva noterat att det idag saknas effektiva verktyg för att identifiera, följa upp och utföra tillsyn på POPs-innehållande avfall. Först efter en god regelefterlevnad bör ytterligare åtgärder likt det föreslagna kravet på att specificera vilket eller vilka POPs-ämnen som förekommer i avfallet övervägas.

IKEM - Innovations- och kemiindustrierna i Sverige

Henrik Oxfall – Ansvarig plastfrågor

Kristina Neimert Carne - Sakkunnig kemikaliefrågor